

**Ministerstvo průmyslu a obchodu, odbor hornictví
Na Františku 32, 110 15 Praha 1**

Stejnopis č.: 1

Počet stran: 23

Počet příloh: 0

Protokol č. 1/VF(ÚMTO-Heř)/31100/2022

**o provedené průběžné veřejnosprávní kontrole provádění sanace a rekultivace úložného místa
těžebního odpadu – odvalu Heřmanice**

Předmět kontroly:

Průběžná veřejnosprávní kontrola provádění sanace a rekultivace úložného místa těžebního odpadu – odvalu Heřmanice byla realizována v souladu s obsahem elektronického oznámení (e-mailu) zástupce ředitele odboru hornictví pana Ing. Tomáše Strakoše, Ph.D., MPA ze dne 1. srpna 2022 zaslaného řediteli státního podniku DIAMO Ing. Ludvíku Kašparovi a řediteli odštěpného závodu ODRA státního podniku DIAMO Ing. Petru Křížovi, Ph.D.

Kontrolované období: 1. leden až 4. srpen 2022

Kontrolní orgán a kontrolující:

Kontrolní orgán:	Ministerstvo průmyslu a obchodu	–	odbor hornictví
Kontrolující osoby:	Ing. Tomáš Strakoš, Ph.D., MPA	–	vedoucí kontrolní skupiny
	Ing. Petr Šmůla	–	člen kontrolní skupiny
	Ing. Jaroslav Fikáček, Ph.D.	–	člen kontrolní skupiny

Označení ustanovení právního předpisu vymezujícího pravomoc kontrolního orgánu k výkonu kontroly:

Ustanovení § 1 odst. 2 zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), ustanovení § 39 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, ustanovení § 8 odst. 2 zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů a Opatření ministra č. 1/2022 – Směrnice o hospodaření s rozpočtovými prostředky a oběhu dokladů Ministerstva průmyslu a obchodu.

Kontrolovaná osoba:

DIAMO, státní podnik
odštěpný závod ODRA
Sirotčí 1145/7, Vítkovice
703 00 Ostrava
IČ 00002739

Kontrolní úkon, jímž byla kontrola zahájena a den, kdy byl kontrolní úkon proveden:

Den předložení pověření ke kontrole kontrolované osobě: 3. srpna 2022 v Ostravě.

Poslední kontrolní úkon předcházející vyhotovení protokolu o kontrole a den, kdy byl tento kontrolní úkon proveden:

Posouzení obsahu SMLOUVY O UMOŽNĚNÍ REALIZACE ZÁVAZKU UKONČIT PROVOZ ÚLOŽNÉHO MÍSTA TĚŽEBNÍHO ODPADU – 9. srpen 2022.

Termín provedení kontroly: 3. až 9. srpen 2022, z toho kontrola na místě 3. a 4. srpen 2022

Předmět kontroly:

Posouzení způsobu provádění sanace a rekultivace úložného místa těžebního odpadu – odvalu Heřmanice, a to z následujících hledisek a v následujícím rozsahu:

- I. provádění sanačních a rekultivačních prací dle realizační projektové dokumentace „PROJEKT KOMPLEXNÍHO ŘEŠENÍ SANACE A REKULTIVACE ÚMTO – ODVAL HEŘMANICE“, PROB CZ, s.r.o., IČ 25374427, listopad 2020 (včetně dodržování technologických postupů, kontrol, monitoringu, stanovených zkoušek, ochranného pásma uzavřené skládky chemického odpadu apod.);
- II. způsob a rozsah zpracování doporučení Expertní komise Ministerstva průmyslu a obchodu pro hodnocení způsobu sanace a rekultivace úložných míst těžebního odpadu (odvalů) po hlubinném dobývání černého uhlí v ostravsko-karvinském revíru se zaměřením na sanaci a rekultivaci termicky aktivních odvalů, zejména odvalu Heřmanice, a to dle Doplnku č. 1 realizační projektové dokumentace;
- III. kontrola dodavatelsko-odběratelských vztahů, uzavřených smluv a vystavených objednávek, vztahujících se k provádění sanačních a rekultivačních prací při sanaci a rekultivaci úložného místa těžebního odpadu – odvalu Heřmanice, vč. vývoje smluvních vztahů se společnostmi Asental Land, s.r.o., IČ: 277 69 143 vztahujících se k pronájmu pozemků pod odvalem Heřmanice.

Výsledky kontroly:

- I. **Kontrola provádění sanačních a rekultivačních prací dle realizační projektové dokumentace „PROJEKT KOMPLEXNÍHO ŘEŠENÍ SANACE A REKULTIVACE ÚMTO – ODVAL HEŘMANICE“, PROB CZ, s.r.o., IČ: 25374427, listopad 2020**

Kontrolní skupině byla předložena realizační projektová dokumentace „PROJEKT KOMPLEXNÍHO ŘEŠENÍ SANACE A REKULTIVACE ÚMTO – ODVAL HEŘMANICE“, PROB CZ, s.r.o., IČ: 25374427, listopad 2020. Na základě uskutečňovaných prací při sanaci a rekultivaci úložného místa těžebního odpadu odvalu Heřmanice v době provádění veřejnosprávní kontroly se kontrolní skupina jednomyslně rozhodla provést následující dílčí kontroly prováděných sanačních a rekultivačních prací:

- a) kontrolu výstavby oddělovací vzdušné stěny, části A,
- b) kontrolu návozu zemin pro rekultivační práce,
- c) kontrolu dodržování ochranného pásma uzavřené skládky chemického odpadu společností OKK Koksovny, a.s., IČ: 47675829 v místě výstavby oddělovací vzdušné stěny, části A.

ad a)

Kontrola výstavby oddělovací vzdušné stěny, části A

Průběh kontroly:

Kontrolní skupina provedla kontrolu následující dokumentace vztahující se k výstavbě oddělovací vzdušné stěny, části A, zejména:

- realizační projektová dokumentace „PROJEKT KOMPLEXNÍHO ŘEŠENÍ SANACE A REKULTIVACE ÚMTO – ODVAL HEŘMANICE“, PROB CZ, s.r.o., IČ: 25374427, listopad 2020,
- Doplněk č. 1 realizační projektové dokumentace „PROJEKT KOMPLEXNÍHO ŘEŠENÍ SANACE A REKULTIVACE ÚMTO – ODVAL HEŘMANICE“, PROB CZ, s.r.o., IČ: 25374427, listopad 2020, zpracovaný organizací DIAMO, státní podnik, odštěpný závod ODRA, Ostrava březen 2022,
- Odval Heřmanice, oddělovací stěna, technická pomoc, SG Geotechnika a.s., doc. RNDr. František Kresta, Ph.D., Ing. Jiří Hájovský, CSc., 20. května 2020,

- Znalecký posudek – Posouzení „Projektu komplexního řešení sanace a rekultivace ÚMTO – odval Heřmanice“ (se zaměřením na geologicko – geotechnicko – geomechanické faktory a bezpečnost práce – relikt po těžbě černého uhlí), Ing. Jiří Růžička, CSc., IČ: 71453971, 9. února 2021,
- Znalecký posudek – Posouzení Doplnku č. 1 „Projektu komplexního řešení sanace a rekultivace ÚMTO – odval Heřmanice“ (se zaměřením na geologicko – geotechnicko – geomechanické faktory a bezpečnost práce – relikt po těžbě černého uhlí), Ing. Jiří Růžička, CSc., IČ: 71453971, 15. května 2022,
- ÚMTO – Odval Heřmanice, Odborné posouzení Doplnku č. 1 Projektu komplexního řešení sanace a rekultivace ÚMTO – odval Heřmanice, SG Geotechnika a.s., doc. RNDr. František Kresta, Ph.D., 15. března 2022,
- Přehledná mapa ÚMTO – Odval Heřmanice, Vlastnické poměry v zájmovém území odvalu Heřmanice, DIAMO, s. p., o. z. ODRA, Ostrava 2. srpna 2022,
- Provozní dokumentace – Technologický postup pro těžbu a zpracování hlušiny v rámci realizace záměru „Zpracování odvalu Heřmanice na suroviny pro další využití“, Ridera Bohemia a.s., 27. září 2021,
- Dohoda o provedení zásypu uzavřená dne 31. ledna 2014 mezi provozovatelem odvalu DIAMO, státní podnik a zhotovitelem Ridera Bohemia a.s., včetně dodatků č. 1 až č. 3,
- soupis provedených prací za náhodně vybraný měsíc listopad 2021 zpracovaný společností Ridera Bohemia a.s., IČ: 26847833,
- Zápis z jednání dne 15. 7. 2022 mezi DIAMO, s. p., o. z. ODRA a Ridera Bohemia a.s.

Dne 4. srpna 2022 byla kontrolní skupinou uskutečněna kontrola in-situ, a to v místě provádění prací = výstavby oddělovací vzdušné stěny, části A. Za účelem ověření dodržování kvality konstrukce oddělovací vzdušné stěny byla provedena, na pokyn kontrolní skupiny, kopaná sonda.

Obr. 1: Zahájení realizace kopané sondy

Kontrolní kopaná sonda byla realizována na základě podnětu třetí osoby, která upozornila Ministerstvo průmyslu a obchodu na nedodržování kvalitativních požadavků na výplňový materiál, kdy je nepřípustné, aby výplňovým materiálem byl neupravený stavební odpad a kdy je zcela zásadní, aby oddělovací vzdušnou stěnu tvořil výhradně nehořlavý materiál neumožňující přenos termických procesů.

Obr. 2: Podnět k realizaci kontrolní kopané sondy

Zjištění:

Oddělovací vzdušná stěna je realizována dodavatelsky společností Ridera Bohemia, a.s., IČ: 26847833, na základě Dohody o provedení zásypu uzavřené mezi provozovatelem odvalu DIAMO, státní podnik a zhotovitelem Ridera Bohemia a.s., která byla uzavřena dne 31. ledna 2014 a obsahuje dodatky č. 1 až č. 3.

„Výplňový materiál pro zásyp musí splňovat podmínky nehořlavosti a geotechnické stability nově vzniklé úpravy terénu. Zhotovitel musí před zahájením zásypu předložit doklady, kterými prokáže, že výplňový materiál je harmonizovaný stavební výrobek skupiny kamenivo, určený k použití dle této dohody a odpovídá systému posuzování a ověřování stálosti vlastností stavebních výrobků dle Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 305/2011 ze dne 9. 3. 2011. Případně Zhotovitel prokáže, že výplňový materiál je neharmonizovaný stavební výrobek, který je certifikován podle zákona č. 22/1997 Sb. o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, jako stavební výrobek skupiny 9.14 podle přílohy č. 2 nařízení vlády č. 163/2002 Sb. ve znění nařízení vlády č. 312/2005 Sb., kterým se stanoví technické požadavky na vybrané stavební výrobky, tj. granulát pro násypy a zásypy při zahlazování důlní činnosti nebo granulát pro rekultivace báňských výsypek.“ – citace z uzavřené Dohody o provedení zásypu.

Tento požadavek byl zpřísněn dle Dodatku č. 1 ze dne 2. 11. 2016, kdy byl výše uvedený text doplněn následovně:

„Bez ohledu na to, zda jde o harmonizovaný či neharmonizovaný stavební výrobek, jak je uvedeno v tomto odstavci shora, musí Zhotovitel před zahájením zásypu splnit dokladovou povinnost i tím, že současně předloží doklady, že výplňový materiál odpovídá Příloze č. 10.1 a č. 10.2 vyhlášky č. 294/2005 Sb. Zhotovitel ručí, že předložené doklady k splnění dokladové povinnosti odpovídají skutečnosti.“

Přes všechny výše uvedené kvalitativní požadavky na výplňový materiál kontrolní skupina zjistila fatální pochybení kontrolované osoby:

- **Při návozu zásypu není zajištěna kontinuální kontrola množství a kvality naváženého výplňového materiálu.** Kontrolovaná osoba nebyla schopna předložit jakoukoliv dokumentaci/doklady o množství (vážní lístky či jen odhad dle počtu nákladních automobilů), kvalitě či původu naváženého materiálu.

- **Kontrolovaná osoba svojí zcela nedostatečnou a nekvalitní kontrolou dlouhodobě umožnila zhotoviteli navážet nekontrolované množství kvalitativně neověřeného materiálu.** Kontrola je prováděna jen namátkově 1x za směnu (při dvousměnném provozu), přičemž denní návoz výplňového materiálu představuje desítky nákladních automobilů.
- **Kontrolovaná osoba neprokázala jakýkoliv funkční nástroj, kterým hlídá technicko-kvalitativní požadavky na konstrukci a funkčnost oddělovací vzdušné stěny, která má v části A zabránit zejména šíření termických procesů směrem k uzavřené skládce chemického odpadu společnosti OKK Koksovy, a.s., IČ: 47675829.**
- Výsledkem výše uvedeného je konstatace faktu, že **do konstrukce oddělovací vzdušné stěny byl dlouhodobě navážen netříděný a nepřepracovaný stavební odpad obsahující hořlavé materiály**, což je v rozporu s realizační projektovou dokumentací, doporučeními Expertní komise MPO a uzavřenou dodavatelskou smlouvou.

Obr. 3 a 4: Výskyt hořlavých materiálů v konstrukci oddělovací vzdušné stěny (M 30cm)

Obr. 5: Výskyt hořlavých materiálů v konstrukci oddělovací vzdušné stěny (M 30cm)

Obr. 6: Stavební odpad v konstrukci vzdušné oddělovací stěny (M 30cm)

Obr. 7: Materiál z kontrolní kopané sondy (M 30cm)

Obr. 8: Hořlavý materiál (kabely) v kontrolní kopané sondě (M 30cm)

ad b)

Kontrola návozu zemin pro rekultivační práce

Průběh kontroly:

Kontrolní skupina uskutečnila kontrolu následující dokumentace vztahující se k návozu recyklovaných zemin pro budoucí rekultivační práce:

- realizační projektová dokumentace „PROJEKT KOMPLEXNÍHO ŘEŠENÍ SANACE A REKULTIVACE ÚMTO – ODVAL HEŘMANICE“, PROB CZ, s.r.o., IČ: 25374427, listopad 2020,
- Doplněk č. 1 realizační projektové dokumentace „PROJEKT KOMPLEXNÍHO ŘEŠENÍ SANACE A REKULTIVACE ÚMTO – ODVAL HEŘMANICE“, PROB CZ, s.r.o., IČ: 25374427, listopad 2020, zpracovaný organizací DIAMO, státní podnik, odštěpný závod ODRA, březen 2022,
- Odval Heřmanice, oddělovací stěna, technická pomoc, SG Geotechnika a.s., doc. RNDr. František Kresta, Ph.D., Ing. Jiří Hájovský, CSc., 20. května 2020,

- Znalecký posudek – Posouzení „Projektu komplexního řešení sanace a rekultivace ÚMTO – odval Heřmanice“ (se zaměřením na geologicko – geotechnicko – geomechanické faktory a bezpečnost práce – relikt po těžbě černého uhlí), Ing. Jiří Růžička, CSc., IČ: 71453971, 9. února 2021,
- Znalecký posudek – Posouzení Doplnku č. 1 „Projektu komplexního řešení sanace a rekultivace ÚMTO – odval Heřmanice“ (se zaměřením na geologicko – geotechnicko – geomechanické faktory a bezpečnost práce – relikt po těžbě černého uhlí), Ing. Jiří Růžička, CSc., IČ: 71453971, 15. května 2022,
- ÚMTO – Odval Heřmanice, Odborné posouzení Doplnku č. 1 Projektu komplexního řešení sanace a rekultivace ÚMTO – odval Heřmanice, SG Geotechnika a.s., doc. RNDr. František Kresta, Ph.D., 15. března 2022,
- Přehledná mapa ÚMTO – Odval Heřmanice, Vlastnické poměry v zájmovém území odvalu Heřmanice, DIAMO, s. p., o. z. ODRA, Ostrava 2. srpna 2022,
- Provozní dokumentace – Technologický postup pro odebírání, nakládání a ukládání zemin v severní a střední části úložného místa těžebního odpadu – odvalu Heřmanice, DIAMO, státní podnik, odštěpný závod ODRA, 2. srpna 2021,
- Smlouva o převzetí materiálu uzavřená dne 20. dubna 2020 mezi odběratelem DIAMO, státní podnik a dodavatelem Ridera Bohemia a.s., včetně dodatků č. 1 až č. 3,
- Faktura - daňový doklad za náhodně vybraný měsíc listopad 2021 vystavený kontrolovanou osobou na základě dodaného podkladu k vystavení zpracovaného dodavatelem - společností Ridera Bohemia a.s., IČ: 26847833.

Dne 4. srpna 2022 byla kontrolní skupinou provedena kontrola in-situ, tj. v místě navážení recyklovaných zemin na jihovýchodní etáži termicky aktivní části odvalu.

Zjištění:

Návoz recyklované zeminy pro budoucí rekultivační práce je realizován dodavatelsky společností Ridera Bohemia, a.s., IČ: 26847833, a to na základě Smlouvy o převzetí materiálu mezi odběratelem DIAMO, státní podnik a dodavatelem Ridera Bohemia a.s., která byla uzavřena dne 20. dubna 2020 a ke které byly následně uzavřeny dodatky č. 1 až č. 3.

V rámci uzavřené smlouvy prohlásil dodavatel, že je vlastníkem, výrobcem a současně dodavatelem certifikovaného materiálu blíže specifikovaného v Příloze č. 1 smlouvy (certifikát Recyklovaná zemina 0/90), který je v souladu s obecně závaznými právními předpisy (případně správními rozhodnutími) a je vhodný a využitelný v rámci biologických rekultivačních staveb.

Kontrolou dokumentace a kontrolou in-situ při navážení recyklované zeminy bylo kontrolní skupinou zjištěno:

- **Při návozu recyklované zeminy není zajištěna kontinuální kontrola množství a kvality naváženého materiálu.** Kontrolovaná osoba nebyla schopna předložit jakoukoliv dokumentaci/doklady o množství (vážní lístky či jen odhad dle počtu nákladních automobilů) a průběžné kvalitě naváženého materiálu.
- **Kontrolovaná osoba svojí zcela nedostatečnou a nekvalitní kontrolou dlouhodobě umožňuje dodavateli navážet neověřené množství materiálu.**
- Vzhledem ke skutečnosti, že se jedná o úplatnou smlouvu, kdy dodavatel hradí kontrolované osobě smluvně sjednanou odkupní cenu a **kontrolovaná osoba nemá žádné vlastní údaje o množství navezeného materiálu**, vytvořila kontrolovaná osoba podmínky, kdy **může docházet k obohacování dodavatele v případě, že hradí odkupní cenu za menší objem navezeného materiálu, než je skutečnost.**

- Stejně tak nebyly kontrolní skupině doloženy žádné dokumenty/doklady o průběžné kontrole kvality navážené recyklované zeminy frakce 0/90. Kontrolou in-situ bylo zjištěno, že **navážený materiál obsahuje i stavební odpad zcela v rozporu s certifikátem, který je nedílnou součástí smlouvy a nesplňuje ani požadovanou frakci 0/90.**

Obr. 9: Recyklovaná zemina roztažená na jihovýchodní svah střední části odvalu jako sanační materiál (v rozporu s projektem). Frakce neodpovídá certifikátu 0-90mm (M 30cm)

Obr. 10: Stavební odpad v certifikované recyklované zemině frakce 0-90mm (M 30cm)